



Vigtige domme fra EU- Domstolen siden sidst

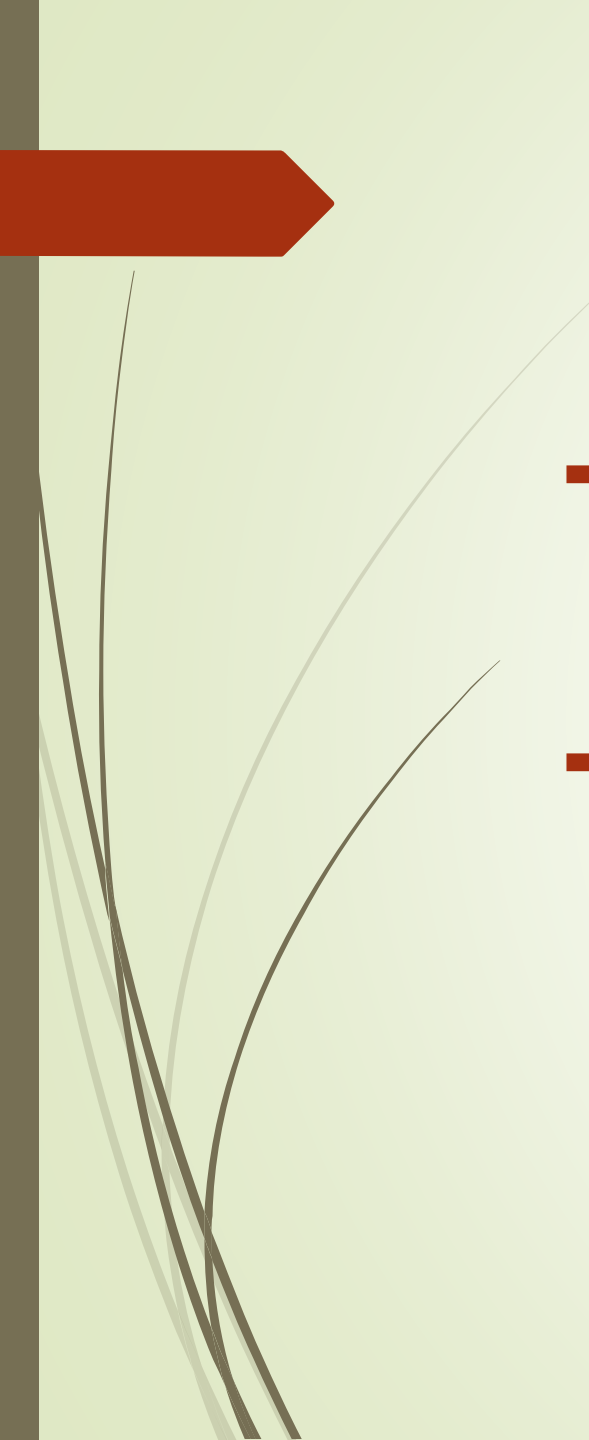
Indlæg på Dansk Forening for Europarets møde tirsdag den 3. oktober 2023

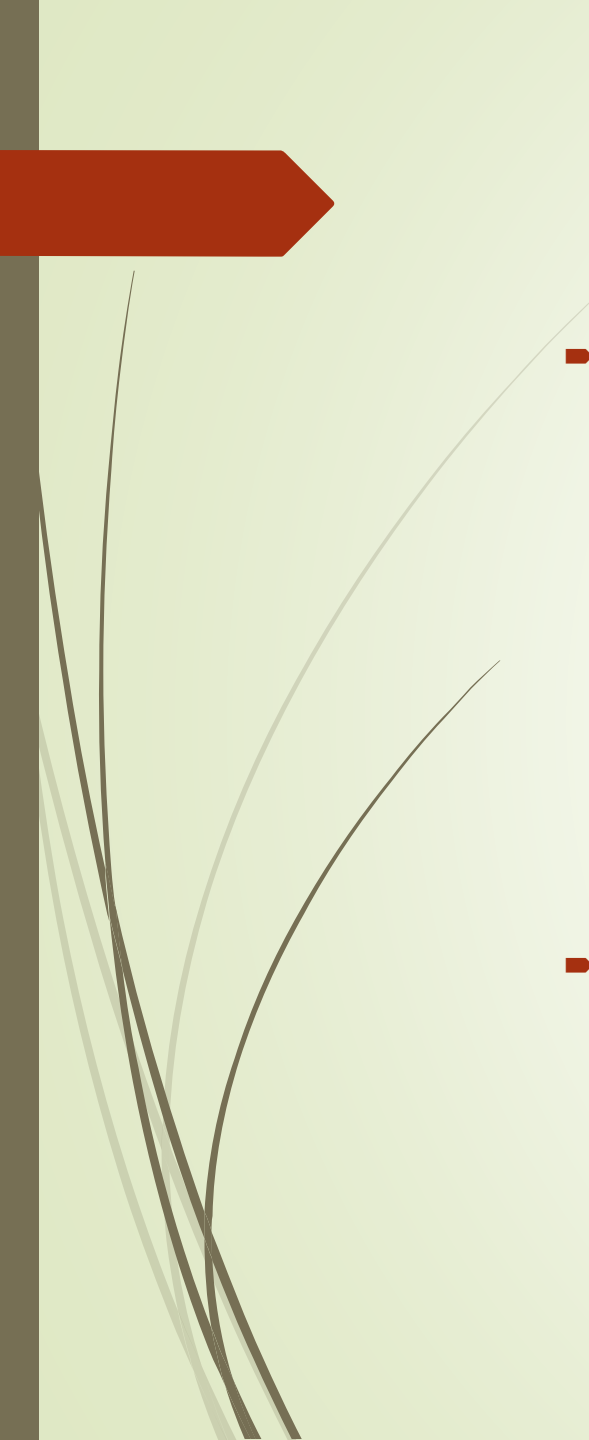



Sag C- 69/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

- ▶ 61. Det fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende EMRK's artikel 3, at smerter, der opstår som følge af en naturligt opstået sygdom, uanset om det er en fysisk eller psykisk lidelse, kan være omfattet af nævnte artikel 3, såfremt de forværres eller risikerer at blive forværret på grund af en behandling, hvad enten denne udspringer af forholdene under en frihedsberøvelse, udvisning eller andre foranstaltninger, som myndighederne kan drages til ansvar for, på betingelse af, at de heraf følgende smerter overskrider den alvorstærskel, som kræves i henhold til nævnte artikel 3 (jf. i denne retning Paposhvili-dommen, §§ 174 og 175, og dom af 24.4.2018, MP (Subsidiær beskyttelse af et offer for tidligere tortur), C-353/16, EU:C:2018:276, præmis 38).
- ▶ 62. Det skal nemlig bemærkes, at for at være omfattet af EMRK's artikel 3 skal en behandling have en minimumsgrad af alvor, idet vurderingen af dette minimum er relativ og afhænger af samtlige omstændigheder i sagen (Menneskerettighedsdomstolens dom af 20.10.2016, Muršić mod Kroatien, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 97, og af 7.12.2021, Savran mod Danmark, CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 122 og den deri nævnte retspraksis).

- 
- ▶ 63. I denne henseende fremgår det af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at EMRK's artikel 3 er til hinder for udsendelsen af en alvorligt syg person, med hensyn til hvem der er en risiko for et nært forestående dødsfald, eller om hvem der er alvorlig grund til at antage, at den pågældende – selv om denne ikke løber nogen risiko for at dø inden for kort tid – som følge af manglen på passende behandling i bestemmelseslandet eller en manglende adgang hertil vil løbe en reel risiko for en alvorlig, hurtig og uoprettelig forværring af sin helbredstilstand, der vil medføre store smerter eller en væsentlig nedsættelse af den pågældendes forventede levetid (jf. i denne retning Paposhvili-dommen, §§ 178 og 183, og dom af 24.4.2018, MP (Subsidiær beskyttelse af et offer for tidligere tortur), C-353/16, EU:C:2018:276, præmis 40).
 - ▶ 64. Det fremgår desuden af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at Paposhvili-dommen opstiller en standard, der tager behørigt hensyn til alle relevante betragtninger med henblik på EMRK's artikel 3, for så vidt som den beskytter staternes generelle ret til at kontrollere udlændinges indrejse, ophold og udsendelse, samtidig med at den anerkender denne artikels absolutte karakter (Menneskerettighedsdomstolens dom af 7.12.2021, Savran mod Danmark, CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 133).


- 
- ▶ 65. Det fremgår konsekvent af Domstolens praksis, at den alvorstærskel, der kræves på området med henblik på anvendelse af chartrets artikel 4, svarer til den alvorstærskel, som under de samme omstændigheder kræves i henhold til EMRK's artikel 3 (dom af 16.2.2017, C.K. m.fl., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 67, og af 24.4.2018, MP (Subsidiær beskyttelse af et offer for tidligere tortur), C-353/16, EU:C:2018:276, præmis 37).
 - ▶ 66. Det følger af nærværende doms præmis 52-65, at artikel 5 i direktiv 2008/115, sammenholdt med chartrets artikel 1 og 4 samt artikel 19, stk. 2, er til hinder for, at en medlemsstat vedtager en afgørelse om tilbagesendelse eller foretager en udsendelse af en tredjelandstatsborger, der opholder sig ulovligt på denne medlemsstats område, og som lider af en alvorlig sygdom, når der er alvorlige og godtgjorte grunde til at antage, at tilbagesendelsen af den pågældende tredjelandstatsborger som følge af den manglende tilgængelighed af passende pleje i bestemmelseslandet vil udsætte vedkommende for en reel risiko for væsentlig nedsættelse af dennes forventede levetid eller en hurtig, betydelig og uoprettelig forværring af dennes helbredstilstand, der vil medføre stærke smerter.

- 
- 71. I denne henseende skal det for det første præciseres, at der er alvorlige grunde til at antage, at en tredjelandstatsborger i tilfælde af tilbagesendelse risikerer at blive udsat for en betydelig og uoprettelig forøgelse af de smerter, der er forårsaget af den pågældendes sygdom, navnlig når det er godtgjort, at den eneste effektive smertebehandling ikke lovligt kan ydes til vedkommende i bestemmelseslandet, og at manglen på en sådan behandling vil udsætte tredjelandstatsborgeren for smerter af en sådan intensitet, at de vil være i strid med den menneskelige værdighed, da de vil kunne give den pågældende alvorlige og uoprettelige psykiske lidelser eller endog føre vedkommende til at begå selvmord, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at afgøre i lyset af samtlige relevante oplysninger, navnlig lægelige. Særligt skal det under hensyntagen til en lang række faktorer, herunder til de direkte virkninger og til de mere indirekte følger af smerteforøgelsen, vurderes, om en sådan forøgelse er uoprettelig (jf. analogt Menneskerettighedsdomstolens dom af 7.12.2021, Savran mod Danmark, CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 138).
 - 72. Hvad for det andet angår kravet om, at den pågældende tredjelandstatsborgers tilbagesendelse skal indebære en risiko for en hurtig forøgelse af vedkommendes smerter, skal det bemærkes, at en sådan betingelse ikke kan fortolkes så strengt, at den kun er til hinder for tilbagesendelse af en alvorligt syg tredjelandstatsborger i ekstreme tilfælde, hvor sidstnævntes smerter vil forøges betydeligt og uopretteligt, så snart den pågældende ankommer til bestemmelseslandets område eller i umiddelbar forlængelse af denne ankomst. Der skal tværtimod tages hensyn til den omstændighed, at den forøgelse af den berørte persons smerter, som skyldes dennes tilbagesendelse til et land, hvor der ikke er adgang til passende behandling, kan ske gradvist, og at der kan gå en vis tid, inden denne forøgelse bliver betydelig og uoprettelig.



Sag C-349/21, HYA m.fl.

- Hvis det ved at **sammenholde** en begrundet anmodning fra anklagemyndigheden om godkendelse til at anvende aflytning, lagring og sporing af telefonsamtaler i forhold til konkrete mistænkte personer og rettens efterfølgende godkendelse er muligt let at opnå en entydig forståelse af begrundelsen for godkendelsen af telefonaflytningen mv., er begrundelsespligten efter e-databeskyttelsesdirektivets artikel 15, stk. 1, sammenholdt med Chartrets artikel 47, stk. 2, opfyldt.
- EU-Domstolen anerkender således en pragmatisk og ikke formalistisk tilgang i forhold til begrundelsespligten.



Sag C-587/20, HK/Danmark og HK/Privat

- ▶ "Vilkårene for adgang" efter artikel 3, stk. 1, litra a, i direktiv 2000/78/EF til hvervet som valgt formand for en arbejdstagerorganisation er omfattet af direktivets anvendelsesområde.
- ▶ **Udøvelsen** af hvervet som formand for en arbejdstagerorganisation er ligeledes omfattet af direktivets artikel 3, stk. 1, litra d, som fastsætter, at **deltagelse i en arbejdstagerorganisation** er omfattet af direktivets anvendelsesområde.
- ▶ Spørgsmålet om direktivets horisontale direkte virkning opstod ikke, idet den danske forskelsbehandlingslov, der gennemfører direktivet, udtrykkeligt fastsætter i § 3, stk. 4, at forbuddet mod forskelsbehandling **tillige gælder deltagelse i en lønmodtagerorganisation.**



Sag C-459/20, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

- ▶ Efter EU-Domstolens Zambrano-praksis fra 2011 og frem er artikel 20 TEUF om unionsborgerskabet til hinder for, at en medlemsstat nægter en tredjelandstatsborger, som forsørger sine små børn, der er unionsborgere, en *afledt opholdsret* i den medlemsstat, **hvor barnene er bosat og er statsborgere**, idet dette reelt fratager børnene den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt som unionsborgere, med det resultat at **børnene vil blive nødsaget til at forlade Unionens område** for at følge deres forældre.
- ▶ Præmis 31 i dom i sag C-459/20: "I denne henseende skal de for det barn, der er unionsborger, følgende konsekvenser af i praksis at være **forhindret i at indrejse og opholde sig i Unionen anses for at svare til konsekvenserne af at være forpligtet til at forlade Unionens område.**"





Sag C-106/22, Xella Magyarország Építőanyagipari Kft.

- ▶ Status som et EU-selskab er i medfør af artikel 54 TEUF baseret på *hjemstedets placering* i et medlemsland og den nationale lovgivning, hvorefter selskabet er stiftet, og *ikke* på dets aktionærers (fysiske eller juridiske personer) nationalitet.
- ▶ Efter EU-Domstolens praksis kan hensynet til forsyningsikkerheden kun påberåbes, når der foreligger en *virkelig og tilstrækkeligt alvorlig trussel* mod et grundlæggende samfundshensyn
- ▶ Virksomheder, der leverer offentlige tjenesteydelser inden for olie-, telekommunikations- og energisektorerne, kan i krisesituationer – af hensyn til at sikre forsyningsikkerheden – omfattes af den offentlige sikkerhed.
- ▶ Hensynet til at sikre forsyningsikkerheden inden for byggesektoren omfattes ikke heraf.

Sag C-407/21, Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir),

Artikel 12 i direktiv 2015/2302 (pakkerejsedirektivet) fastsætter:

- Medlemsstaterne sikrer, at den rejsende når som helst kan opsigte aftalen om en pakkerejse inden pakkerejsens begyndelse. Hvis den rejsende opsigter aftalen om en pakkerejse i henhold til dette stykke, kan den rejsende være forpligtet til at betale et passende og begrundet opsigelsesgebyr til rejsearrangøren. [...]
- 2. Uanset stk. 1 har **den rejsende ret til at opsigte aftalen om pakkerejsen** inden pakkerejsens begyndelse uden at betale noget opsigelsesgebyr i tilfælde af **uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder**, der indtræffer på rejsedestinationen eller i umiddelbar nærhed heraf, og som væsentligt berører leveringen af pakkerejsen, eller som i væsentlig grad berører befordringen af passagerer til destinationen. I tilfælde af opsigelse af aftalen om pakkerejsen i henhold til dette stykke har **den rejsende ret til fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen**, men har ikke ret til yderligere compensation.
- 3. **Rejsearrangøren kan opsigte aftalen om pakkerejsen og give den rejsende fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen**, men hæfter ikke for yderligere compensation, hvis:
 - ...
 - b) **rejsearrangøren er forhindret i at opfylde aftalen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder** og underretter den rejsende om opsigelsen af kontrakten snarest muligt inden pakkerejsens begyndelse.
- 4. Rejsearrangøren foretager de refusioner, der kræves i henhold til stk. 2 og 3, eller, for så vidt angår stk. 1, **refunderer alle betalinger, som er foretaget af eller på vegne af den rejsende for pakkerejsen** minus et passende opsigelsesgebyr. **Sådanne refusioner skal ske til den rejsende hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest 14 dage efter, at aftalen om pakkerejsen er opsagt. ...**

- 
- 
- Såfremt en pakkerejseaftale opsiges på grund af et udbrud af en verdensomspændende sundhedskrise, som f.eks. COVID-19, er rejsearrangørerne forpligtede til *fuldt ud* at refundere de rejsende *alle betalinger* for pakkerejsen.
 - En krise som COVID-19 kunne således ikke begrunde fravigelser af forbrugerens rettigheder.